

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

دانشکده پزشکی

پایان نامه مقطع دکتری عمومی پزشکی

عنوان

بررسی وضعیت حمایت اجتماعی و عوامل مرتبط با آن در پرستاران مراکز
آموزشی درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۴۰۰

توسط

امیرعباس اسماعیل بیگی ماهانی

استاد راهنما

دکتر مینا دانایی

آذر ۱۴۰۰

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

 مرکز آموزشی درمانی فنی پور
 صور تجلحه دفاع از پایان نامه

جلسه دفاع از پایان نامه کنکورا آقای امیرحسین محمدعلی بیگی دانشجوی دوره پزشکی دانشگاه پزشکی کرمان
 الحاضری بود با عنوان عوامل پریشانی در سلامت

بررسی و جمعیت آماری اجتناب و عوامل مرتبط با آن در بیمارستان سرطان آموزش و تحقیقات دانشگاه کرمان
 در ساعت ۱۷ روز چهارشنبه تاریخ ۱۷ / ۹ / ۱۳۹۴ با حضور اعضای محترم هیئت داوران و نماینده شورای پژوهشی
 بالینی دانشکده پزشکی برگزار گردید.

سمت	نام و نام خانوادگی	نمره (از بیست)	مهر و امضاء
استاد(ان) راهنما	<u>دکتر سید داوود</u>	<u>۲۰</u>	
استاد(ان) مشاور	_____	_____	_____
عضو هیات داوران	<u>دکتر حسین احمدی پور</u>	<u>۱۹/۱۲</u>	
عضو هیات داوران	<u>دکتر علی جالویی</u>	<u>۱۹/۱۲</u>	
عضو هیات داوران (نماینده شورای پژوهشی بالینی)	<u>دکتر حسن مری</u>	<u>۲۰</u>	

پس از استماع مراحل اجرا و نتایج حاصله، پایان نامه با درجه عالی و نمره ۱۹/۸ (از بیست) مورد تأیید قرار گرفت.
 روند برگزاری جلسه دفاع از پایان نامه و صحت مدارک ارائه شده شامل خلاصه مقالات و مقالات استخراج شده از پایان نامه مورد تأیید
 اینجانب محمد موصی نماینده شورای پژوهشی بالینی می باشد.

 مهر و امضاء

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی کرمان

دانشکده پزشکی - آموزش بالینی

نمره نهایی دفاع از پایان نامه

پایان نامه تحصیلی دکتر امیرعباس اسماعیل بیگی

نحت عنوان: بررسی وضعیت حمایت اجتماعی و عوامل مرتبط با آن در پرسناران مراکز آموزشی درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۴۰۰

جهت دریافت درجه دکترای پزشکی عمومی

در تاریخ ۱۴۰۰/۰۹/۱۷ با حضور اساتید راهنما و اعضای محترم هیئت داوری دفاع و با میانگین نمره ۱۹/۸۰ مورد تأیید قرار گرفت.

سمت

استاد راهنما

استاد پسر

دکتر مینا ذابایی

مهر و امضای مسئول نهادهای پژوهشی بالینی

چکیده فارسی

مقدمه: با توجه به نقش موثر حمایت اجتماعی در بهبود عملکرد و صلاحیت فردی پرستاران و کاهش تنش شغلی، شناسایی میزان حمایت اجتماعی دریافت شده توسط پرستاران و عوامل موثر بر آن در جامعه پرستاران هر دانشگاه امری ضروری به نظر می‌رسد. مطالعه حاضر با هدف تعیین سطح حمایت اجتماعی و عوامل مرتبط با آن در پرستاران مراکز آموزشی درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۴۰۰ طراحی شده است.

روش اجرای تحقیق: مطالعه حاضر یک بررسی مقطعی از نوع توصیفی - تحلیلی بر روی ۱۶۰ نفر پرستاران شاغل در بیمارستان های تابع دانشگاه علوم پزشکی کرمان می باشد. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه حمایت اجتماعی McCain Marklin و پرسشنامه تنش شغلی پرستاری به همراه خصوصیات دموگرافیک و شغلی پرستاران استفاده شد. اطلاعات جمع آوری شده توسط نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ با استفاده از شاخص های آمار توصیفی آزمون های T-test و ANOVA و همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: تقریباً ۵۶٪ پرستاران مورد بررسی از سطح حمایت کم، ۸۴٪ حمایت متوسط و ۱۰٪ از حمایت زیاد برخوردار بودند. ۲۹٪ پرستاران مورد بررسی تنش شغلی کم، ۵۹٪ تنش شغلی متوسط و ۱۰٪ تنش شغلی زیاد داشتند. نمره حمایت اجتماعی در پرستاران با سطح تحصیلات بالاتر (میانگین نمره ۴۹٫۶۲)، بیشتر از سایرین (میانگین نمره ۴۴٫۷۴) بود ($p\text{-value}=0.021$). تفاوت معناداری از نظر حمایت اجتماعی بر اساس سن، جنسیت، وضعیت تاهل، نوع استخدام و محل اشتغال رویت نشد. بین حمایت اجتماعی و تنش شغلی پرستاران رابطه معناداری وجود مشاهده نشد. نمره تنش شغلی در پرستاران زن (۸۰٫۳۳) نسبت به مرد (۷۴٫۱۳) بیشتر بود ($p\text{-value}=0.016$) و در پرستاران متاهل (۸۱٫۳۱) نسبت به مجرد (۷۵٫۲۱) بیشتر بود ($p\text{-value}=0.027$). سن، سطح تحصیلات، نوع استخدام و محل اشتغال عوامل موثر بر تنش شغلی نبودند.

نتیجه گیری: عمده پرستاران شاغل در بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی کرمان از سطح متوسطی از حمایت اجتماعی و تنش شغلی برخوردار هستند. با توجه به یافته های مطالعه حاضر مبنی بر تاثیر سطح تحصیلات بر روی حمایت اجتماعی درک شده و همچنین تنش شغلی بیشتر در پرستاران زن و متاهل، ارائه مداخلات با محوریت ارتقای سطح اجتماعی درک شده و کاهش تنش شغلی پرستاران ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: حمایت اجتماعی - تنش شغلی - پرستار - کرمان

فهرست مندرجات

عنوان	صفحه
فصل اول: مقدمه و اهداف	
۱-۱ مقدمه و بیان مساله	۱
۲-۱ اهداف اصلی طرح	۳
۳-۱ اهداف اختصاصی طرح	۳
۴-۱ اهداف کاربردی طرح	۴
۵-۱ فرضیات یا سوالات پژوهش	۴
فصل دوم: بررسی متون	
۱-۲ مروری بر مطالعات پیشین	۶
فصل سوم: مواد و روش های تحقیق	
۱-۳ روش اجرای تحقیق	۱۱
فصل چهارم: یافته ها	
۱-۴ نتایج توصیفی	۱۴
۲-۴ نتایج تحلیلی	۱۸
فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری	
۱-۵ بحث	۲۳
۲-۵ نتیجه گیری	۲۶
۳-۵ پیشنهادات و محدودیت ها	۲۷
۲۸	فهرست منابع
پیوست ها	

فهرست جداول

- جدول ۴-۱: میانگین و انحراف معیار سن نمونه های مورد بررسی..... ۱۴
- جدول ۴-۲: توزیع فراوانی نمونه های مورد بررسی بر حسب جنسیت ۱۴
- جدول ۴-۳: توزیع فراوانی نمونه های مورد بررسی بر حسب وضعیت تاهل ۱۴
- جدول ۴-۴: توزیع فراوانی نمونه های مورد بررسی بر حسب سطح تحصیلات ۱۴
- جدول ۴-۵: توزیع فراوانی نمونه های مورد بررسی بر حسب نوع استخدام ۱۵
- جدول ۴-۶: توزیع فراوانی نمونه های مورد بررسی بر حسب محل اشتغال ۱۵
- جدول ۴-۷: میانگین و انحراف معیار نمره حمایت اجتماعی..... ۱۶
- جدول ۴-۸: طبقه بندی سطح حمایت اجتماعی دریافت شده از سوی پرستاران مورد مطالعه..... ۱۶
- جدول ۴-۹: میانگین و انحراف معیار نمره تنش شغلی..... ۱۶
- جدول ۴-۱۰: طبقه بندی سطح تنش شغلی پرستاران مورد مطالعه..... ۱۷
- جدول ۴-۱۱: ارتباط حمایت اجتماعی و جنسیت پرستاران..... ۱۸
- جدول ۴-۱۲: ارتباط حمایت اجتماعی و وضعیت تاهل پرستاران..... ۱۸
- جدول ۴-۱۳: ارتباط حمایت اجتماعی و سطح تحصیلات پرستاران..... ۱۸
- جدول ۴-۱۴: ارتباط حمایت اجتماعی و نوع استخدام پرستاران..... ۱۹
- جدول ۴-۱۵: ارتباط حمایت اجتماعی و محل اشتغال پرستاران..... ۱۹
- جدول ۴-۱۶: ارتباط تنش شغلی و جنسیت پرستاران..... ۱۹
- جدول ۴-۱۷: ارتباط تنش شغلی و وضعیت تاهل پرستاران..... ۲۰
- جدول ۴-۱۸: ارتباط تنش شغلی و سطح تحصیلات پرستاران..... ۲۰
- جدول ۴-۱۹: ارتباط تنش شغلی و نوع استخدام پرستاران..... ۲۰
- جدول ۴-۲۰: ارتباط تنش شغلی و محل اشتغال پرستاران..... ۲۱

منابع و ماخذ

1. Iriarte-Roteta A, Lopez-Dicastillo O, Mujika A, Ruiz-Zaldibar C, Hernantes N, Bermejo-Martins E, et al. Nurses' role in health promotion and prevention: A critical interpretive synthesis. *J Clin Nurs*. 2020;29(21–22):3937–49.
2. Kunie K, Kawakami N, Shimazu A, Yonekura Y, Miyamoto Y. The relationship between work engagement and psychological distress of hospital nurses and the perceived communication behaviors of their nurse managers: A cross-sectional survey. *Int J Nurs Stud*. 2017;71:115–24.
3. Nie Z, Jin Y, He L, Chen Y, Ren X, Yu J, et al. Correlation of burnout with social support in hospital nurses. *Int J Clin Exp Med*. 2015;8(10):19144.
4. AbuAlRub RF. Job stress, job performance, and social support among hospital nurses. *J Nurs Scholarsh*. 2004;36(1):73–8.
5. Gülaçtı F. The effect of perceived social support on subjective well-being. *Procedia-Social Behav Sci*. 2010;2(2):3844–9.
6. Lawrence SA, Gardner J, Callan VJ. The support appraisal for work stressors inventory: Construction and initial validation. *J Vocat Behav*. 2007;70(1):172–204.
7. Shojaei F, Puryaghoob M, Babahaji M, Rezaei SG, Jafari S. The relationship between quality of life and social support among nurses: A cross-sectional study. *Ind Psychiatry J*. 2019;28(2):242.
8. Dehle C, Landers JE. You can't always get what you want, but can you get what you need? Personality traits and social support in marriage. *J Soc Clin Psychol*. 2005;24(7):1051–76.
9. Karasek R. *Healthy work. Stress Product Reconstr Work life*. 1990;
10. Eisenberger R, Stinglhamber F, Vandenberghe C, Sucharski IL, Rhoades L. Perceived supervisor support: contributions to perceived organizational support and employee retention. *J Appl Psychol*. 2002;87(3):565.
11. Othman N, Nasurdin AM. Social support and work engagement: a study of Malaysian nurses. *J Nurs Manag*. 2013;21(8):1083–90.
12. Ariani DW. Relationship with supervisor and co-workers, psychological condition and employee engagement in the workplace. *J Bus Manag*. 2015;4(3):34–47.
13. Hobfoll SE, Shirom A, Golembiewski R. Conservation of resources theory. *Handb Organ Behav*. 2000;57–81.
14. Schwarzer R, Knoll N. Functional roles of social support within the stress and coping process: A theoretical and empirical overview. *Int J Psychol*. 2007;42(4):243–52.
15. Yousaf S, Rasheed MI, Hameed Z, Luqman A. Occupational stress and its outcomes: the role of work-social support in the hospitality industry. *Pers Rev*. 2019;
16. Shah MK, Gandrakota N, Cimiotti JP, Ghose N, Moore M, Ali MK. Prevalence of and

- factors associated with nurse burnout in the US. *JAMA Netw open*. 2021;4(2):e2036469–e2036469.
17. Feng D, Su S, Wang L, Liu F. The protective role of self-esteem, perceived social support and job satisfaction against psychological distress among Chinese nurses. *J Nurs Manag*. 2018;26(4):366–72.
 18. Rezaee N, Ghajeh M. Social Support among Nurses at Iran University of Medical Sciences. *Hayat*. 2008;14.
 19. Hayhurst A, Saylor C, Stuenkel D. Work environmental factors and retention of nurses. *J Nurs Care Qual*. 2005;20(3):283–8.
 20. Hu SH, Yu Y, Chang W, Lin Y. Social support and factors associated with self-efficacy among acute-care nurse practitioners. *J Clin Nurs*. 2018;27(3–4):876–82.
 21. Albar Marín M, García-Ramírez M. Social support and emotional exhaustion among hospital nursing staff. *Eur J psychiatry*. 2005;19(2):96–106.
 22. Ebrahimi A, Bolhari J, Zolfaghari F. Stress coping strategies and social support in depressive veterans with spinal cord injury. *Iran J psychiatry Clin Psychol*. 2002;8(2):40–8.
 23. McPhee M, Scott J. The role of social support networks for rural hospital nurses. *J Adv Nurs*. 2002;32:264–71.
 24. Gholi Roshan S, Jafari S, Asgari MR, Kheirkhah F. Role of perceived social support and job satisfaction on psychological distress of clinical nurses. *Koomesh [Internet]*. 2020 Sep 1;22(4):633–43. Available from: <http://koomeshjournal.semums.ac.ir/article-1-5915-fa.html>. Accessed 28 November 2021.
 25. kazemi rezaei ali, Mohammadi M, Tajikesmaili A, Pishgahi B. The Role of Cognitive Emotion Regulation Strategies and Perceived Social Support in Predicting the Social Adjustment of Nursing Students. *ijpn [Internet]*. 2020 Jun 1;8(2):76–85. Available from: <http://ijpn.ir/article-1-1534-fa.html>. Accessed 28 November 2021.
 26. Mohebbi H, Khaksary SR, babaei meybodi H, Eslami S. The effect of managers' communicational behaviors on nurses' work engagement and psychological distress considering the mediating role of social support. *IJNV [Internet]*. 2020 Apr 1;9(1):23–35. Available from: <http://ijnv.ir/article-1-641-fa.html>. Accessed 29 November 2021.
 27. Jafari S, Sadeghi R, Moghadam M-HB, Shojaei F, Ebrahimipoor M. Cogitation on Occupational Stress and Social Support among Hospital Nurses: a Case Study of Zanjan Province, Iran. *Ambient Sci*. 2016;3:6.
 28. Ariapooran S. Compassion fatigue and burnout in Iranian nurses: The role of perceived social support. *Iran J Nurs Midwifery Res*. 2014;19(3):279.
 29. Mohammadi-Fakhar F, Rafii F, Heshmat R, Haghani H. Relationship between Supervisor Social Support and Burnout in Nurses. *IJN [Internet]*. 2012 Dec 1;25(79):63–71. Available from: <http://ijn.iuums.ac.ir/article-1-1452-fa.html>. Accessed 28 November 2021.
 30. Rambod M, Ghodsbin F, Beheshtipour N, Raieyatpishe AA, Mohebi Noubandegani Z, Mohammadi-Nezhad A. The Relationship between Perceived Social Support and Quality

- of Sleep in Nursing Students. *Iran J Nurs.* 2013;25(79).
31. Rezaee N, Behbahany N, Yarandy A, Hosseine F. Correlation between occupational stress and social support among nurses. *Iran J Nurs.* 2006;19(46):71–8.
 32. Karaca A, Yildirim N, Cangur S, Acikgoz F, Akkus D. Relationship between mental health of nursing students and coping, self-esteem and social support. *Nurse Educ Today.* 2019;76:44–50.
 33. Wang L, Tao H, Bowers BJ, Brown R, Zhang Y. Influence of social support and self-efficacy on resilience of early career registered nurses. *West J Nurs Res.* 2018;40(5):648–64.
 34. Yildirim N, Karaca A, Cangur S, Acikgoz F, Akkus D. The relationship between educational stress, stress coping, self-esteem, social support, and health status among nursing students in Turkey: A structural equation modeling approach. *Nurse Educ Today.* 2017;48:33–9.
 35. Dehghankar L, Rahimi S, Samiei Siboni F, Mohamadkhani Ghiasvand A, Norouzi Parashkouh N, Jahani Hashemi H. Determinants of job stress for married nurses working in clinical-educational hospitals in Qazvin. *JID [Internet].* 2017 Oct 1;21(4):56–64. Available from: <http://journal.qums.ac.ir/article-1-2330-en.html>. Accessed 27 November 2021.
 36. Rafat M, Omid K, Tahere S, Hamed A. Job stress and its related factors in nurses of Qazvin University of Medical Sciences. *J Med Educ Dev.* 2015;7(1):55–63.
 37. Hazavehei SMM, Kharghani Moghadam SM, Bagheri Kholenjani F, Ebrahimi H. The influence of educational interventions to reduce occupational stress: A systematic review. *Heal Saf Work.* 2017;7(4):363–74.
 38. Abualrub RF. Work and non-work social support and intent to stay at work among Jordanian hospital nurses. *Int Nurs Rev.* 2010;57(2):195–201.
 39. Shojaei F, Batebi A, Sadeghi R, Hoseini M, Vaezi M, Jafari S. Occupational stress and its determinants among nursing staff of hospitals affiliated to Zanjan University of Medical Sciences in 2011. *Heal Dev J.* 2013;2(1):74–82.
 40. Herrero SG, Saldaña MÁM, Rodriguez JG, Ritzel DO. Influence of task demands on occupational stress: gender differences. *J Safety Res.* 2012;43(5–6):365–74.
 41. Kakemam E, Raeissi P, Raoofi S, Soltani A, Sokhanvar M, Visentin DC, et al. Occupational stress and associated risk factors among nurses: a cross-sectional study. *Contemp Nurse.* 2019;55(2–3):237–49.
 42. Shirey MR. Social support in the workplace: Nurse leader implications. *Nurs Econ.* 2004;22(6):313.

Abstract

Background and Objectives: Regarding the significant role of social support in improving the performance and individual competence of nurses and reducing their occupational stress, identifying the amount of social support perceived by nurses and the factors affecting it, is essential. The present study was designed to determine the frequency of social support and its associated factors in nurses of educational and medical centers affiliated to Kerman University of Medical Sciences in 2021.

Methods: The present study was a descriptive-analytical cross-sectional study on 160 nurses working in hospitals affiliated to Kerman University of Medical Sciences. McCain Marklin Social Support Questionnaire and Nursing Job Stress Questionnaire were used to collect data. The collected data were analyzed by SPSS software version 20 using descriptive statistics and T-test, one way ANOVA and Pearson correlation tests.

Results: Low level of social support was observed in 5.6% of the nurses, 84.8% had moderate support and 10.6% had high level of support. 29.5% of the nurses had low, 59.8% moderate and 10.6% high occupational stress. Social support was higher in nurses with higher level of education (p -value = 0.021). There was no significant difference in terms of age, gender, marital status, type of employment and place of work in social support. There was not any significant relationship between social support and occupational stress (p -value = 0.454). Occupational stress was reported to be higher in female compared to male nurses (p -value= 0.016) and was higher in married compared to single nurses (p value = 0.027). Age, level of education, type of employment and place of work were not factors affecting occupational stress.

Conclusion: Majority of nurses working in hospitals of Kerman University of Medical Sciences have a moderate level of social support and occupational stress. According to the findings of the present study, considering the impact of education level on perceived social support and more occupational stress within female and married nurses, it seems necessary to provide interventions to improve perceived social level and reducing nurses' occupational stress.

Keywords: Social support – Occupational stress – Nurse

**KERMAN UNIVERSITY
OF MEDICAL SCIENCES**

Faculty of Medicine

In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Doctor of Medicine

Title

**Evaluation the frequency of Social support and its associated factors
among hospital nurses of Kerman university of medical sciences
in 2021**

By

Amirabbas Esmaeilbeigi Mahani

Supervisor

Dr. Mina Danaei

December 2021